

ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

КОССАК Володимир Михайлович - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, м. Львів, Україна

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-8698-7461>

ГЕРЦ Алла Анатоліївна - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, м. Львів, Україна;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3310-3159>

УДК 347.7

DOI 10.32782/LAW.UA.2022.4.21

Стаття присвячена особливостям цивільно-правового регулювання інноваційної діяльності в Україні. Виокремлено три частини правового забезпечення інноваційної діяльності; запропоновано науково-обґрунтоване бачення інноваційних договорів.

Цивільно-правове регулювання інноваційної діяльності залишається мало дослідженим та законодавчо не врегульованим в повному обсязі. Усе це породжує ряд суперечностей на практиці. У зв'язку з цим сформульовано висновки та пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства.

Ключові слова: договір комерційної концесії, договір про трансфер технологій, інноваційна діяльність, ліцензійний договір, франчайзинг.

Постановка проблеми

Цивільно-правове регулювання інноваційної діяльності залишається мало дослідженим та законодавчо не врегульованим у повному обсязі. Стаття присвячена особливостям цивільно-правового регулювання інноваційної діяльності в Україні.

Питання інновацій, інноваційної діяльності досліджували такі вчені: П.Матвеев, О. Харитонова, Є.Харитонов, І.Якубівський та ін.

П. Матвеев ґрунтовно підійшов до дослідження складу і структури господар-

сько-правового забезпечення правовідносин щодо інноваційної діяльності, до теоретичних засад господарсько-правового регулювання інноваційної діяльності, запропонував науково обґрунтоване бачення інноваційних договорів як угод, спрямованих на підвищення економічної самостійності держави [1, с.263-273].

О.Харитонова та Є.Харитонов присвятили низку праць договорам у сфері інноваційної діяльності, зокрема, ліцензійному договору. Слушною є позиція цих науковців про те, що до ст.1109 ЦК України виправданним було б включити вказівку на існування різних видів ліцензійного договору., критерієм розмежування котрих є вид об'єкта права інтелектуальної власності, на який видається ліцензія [2, с.143-155]. На цю позицію ми звертаємо свою увагу в нашому дослідженні, розвиваючи її.

Варто погодитися з Якубівським І.Є. у тому аспекті, що на підставі аналізу правовідносин за ліцензійними договорами про надання різних видів ліцензій зробив висновок, що ліцензійний договір про надання невиключної ліцензії не передбачає переходу до ліцензіата майнових прав інтелектуальної власності. Ліцензійні договори про надання виключної та одиначної ліцензій передбачають набуття ліцензіатом в обмеженому договором обсязі на певний

строк майнових прав інтелектуальної власності, які діють щодо невизначеного кола осіб, окрім ліцензіара, з яким ліцензіат перебуває у зобов'язальному правовідношенні [3, с. 288-292].

Низка цивільно-правових договорів у сфері інноваційної діяльності залишаються все ще недостатньо дослідженими, що і зумовлює доцільність вивчення даної проблематики.

Недостатня розробленість питань, пов'язаних із розумінням теоретичних засад цивільно-правового регулювання інноваційної діяльності, заважає вирішенню основних проблем цієї діяльності, тому метою дослідження є обґрунтування пропозицій, спрямованих на вдосконалення законодавства щодо цивільно-правового регулювання інноваційної діяльності. Її новизна полягає в тому, що виокремлено основні частини правового забезпечення інноваційної діяльності.

Відповідно, означена мета зумовила необхідність вирішення таких завдань, як з'ясувати юридичну природу договорів у сфері інноваційної діяльності, розкрити їх зміст, запропонувати науково-обґрунтоване бачення інноваційних договорів.

Вище зазначені завдання породжують ряд суперечностей на практиці. У зв'язку з цим сформульовано висновки та пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства.

При проведенні цього дослідження використовувались наступні методи: логічного, системно-структурного, індуктивного, порівняльного аналізу, які в сукупності були застосовувані для з'ясування особливостей цивільно-правового регулювання інноваційної діяльності в Україні.

Метод логічного аналізу використовувався при дослідженні змісту норм, що регулюють інноваційну діяльність в Україні та в законодавстві іноземних держав. Метод системно-структурного аналізу дав можливість з'ясуванню місця договірних зобов'язань у сфері інноваційної діяльності у загальній договірній класифікації. Індуктивний метод дозволив одержати необхідні знання, йдучи від одиничного до загального. За допомогою порівняльного методу

проведено аналіз законодавства України та зарубіжних країн, яке регулює договірні відносини у сфері інноваційної діяльності, оскільки це важливо для вирішення питання про використання зарубіжного досвіду та виявлення прогалин у чинному цивільному законодавстві.

Об'єктом дослідження є відносини, що виникають у процесі здійснення інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу

Статтею 54 Конституції України громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності. Також цією статтею гарантується державне сприяння розвитку науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим співтовариством [4].

Інноваційна діяльність - діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [5]. У світовій практиці використовується ширше формулювання, яке включає в себе також і розширення та відновлення номенклатури і поліпшення якості продукції (товарів, послуг), що випускається, удосконалення технології їх виробництва наступним упровадженням та ефективною реалізацією на внутрішньому та зовнішньому ринку [6, с.20-35].

Варто погодитися з позицією, що інноваційна діяльність (англ. *innovation* – уведення новинок, нововведення) – це діяльність, пов'язана із трансформацією результатів наукових досліджень та конструкторських розробок у новий продукт, удосконалений технологічний процес чи новий підхід до соціальних послуг і спрямована на використання і комерціалізацію цих результатів, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів та послуг, і є невід'ємною складовою виробничо-господарської діяльності підприємства, зорієнтованої на оновлення і вдосконалення його виробничих

сил та організаційно-економічних відносин [7, с.14].

Відповідно до Міжнародних стандартів статистики і науки, інновація визначається як кінцевий результат інноваційної діяльності, що отримав застосування у формі нового чи удосконаленого продукту, запровадженого на ринку, нового чи удосконаленого технологічного процесу, що використовується у практичній діяльності, чи нового підходу до соціальних послуг [8].

У словнику «Науково-технічний процес» інновація (нововведення) означає результат творчої діяльності, спрямованої на розробку, створення і розповсюдження нових видів виробів, технологій, запровадження нових організаційних форм тощо. Згідно Закону України «Про інноваційну діяльність»[5] інновації - новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Інноваційна діяльність в Україні передбачає інвестування наукових досліджень і розробок, спрямованих на здійснення якісних змін у стані продуктивних сил і прогресивних міжгалузевих структурних зрушень, розробки і впровадження нових видів продукції і технологій.

Слід звернути увагу на те, що інноваційна діяльність здійснюється за наступними напрямками:

- проведення наукових досліджень і розробок, спрямованих на створення об'єктів інтелектуальної власності, науково-технічної продукції;
- розробка, освоєння, випуск і розповсюдження принципово нових видів техніки і технологій;
- розробка і впровадження нових ресурсозберігаючих технологій, призначених для поліпшення соціального і екологічного становища;
- технічне переозброєння, реконструкція, розширення, будівництво нових підприємств, що здійснюються вперше як

промислове освоєння виробництва нової продукції або впровадження нової технології [9].

На сьогодні в Україні сформована нормативно-правова і законодавча база, основу якої складає комплекс законодавчих актів і інших нормативних документів, а також мережа спеціалізованих правових інститутів і фахівців, що забезпечують практичне застосування нормативно-правової бази, яка регламентує функціонування інноваційної діяльності.

Вважаємо за необхідне виокремити три частини правового забезпечення інноваційної діяльності.

Відповідно, основою правового забезпечення інноваційної діяльності є комплекс законів про охорону об'єктів інтелектуальної власності і захисту прав їх власників. До них належать:

- Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»;
- Закон України «Про охорону прав на промислові зразки»;
- Закон України «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів»;
- Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»;
- Закон України «Про правову охорону географічних зазначень»;
- Закон України «Про авторське право і суміжні права».

Другою частиною правового забезпечення інноваційної діяльності є правові акти, що стимулюють науково-дослідну і інноваційну активність, що регулюють процеси передачі результатів досліджень у сфери їхнього використання.

Третьою частиною правового забезпечення є комплекс законів і інших нормативних актів, що визначають умови створення і діяльності інститутів підтримки інноваційного бізнесу, що сприяє укладенню низки цивільно-правових договорів в сфері інноваційної діяльності.

Друга і третя частини правового забезпечення інноваційної діяльності регулюються наступними законодавчими актами:

- Закон України «Про інноваційну діяльність»;

- Закон України «Про інвестиційну діяльність»;
- Закон України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні»;
- Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій»;
- Закон України «Про фінансовий лізинг»;
- Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»;
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;
- Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу»;
- Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків»;
- Закон України «Про спеціальну економічну зону «Яворів» та інші нормативно-правові акти, що регулюють суспільні відносини у цій сфері.

Проаналізувавши законодавчу базу, слід зазначити, що низка норм базових законів, що регулюють інноваційну діяльність не діє в Україні через відсутність необхідних для їхньої реалізації підзаконних актів. Це стосується, зокрема, Закону України «Про інноваційну діяльність», адже відсутній необхідний пакет документів, що забезпечували б належне функціонування цього закону. Є потреба в подальшій законодавчій роботі з удосконаленням правового забезпечення інноваційної діяльності в Україні.

Основним аспектам реалізації відносин інноваційного процесу потрібно надати законодавче забезпечення їх функціонування у формі єдиного кодифікованого нормативно-правового акту. Доцільним і необхідним є розроблення Інноваційного кодексу України. Цей кодекс повинен стати базовим спеціальним нормативно-правовим актом з питань забезпечення і реалізації суб'єктами господарювання інноваційної діяльності.

Значна роль в інноваційній діяльності належить договорам інноваційного характеру. Визначальною ознакою таких договорів є їх спрямованість на розробку інноваційного проєкту чи інвестиційного проєкту будівництва з інноваційними рішеннями, на

проведення відповідних досліджень, на реалізацію інноваційного проєкту.

Найбільш поширеним договором інноваційного характеру є договір на створення і передачу науково-технічної продукції. За договором на створення і передачу науково-технічної продукції одна сторона (виконавець) зобов'язується виконати зумовлені завданням другої сторони (замовника) науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (далі - НДДКР), а замовник зобов'язується прийняти виконані роботи (продукцію) і оплатити їх [9].

Предметом договору на передачу науково-технічної продукції може бути модифікована науково-технічна продукція. Науково-технічною продукцією є завершені науково-дослідні, проєктні, конструкторські, технологічні роботи та послуги, створення дослідних зразків або партій виробів, необхідних для проведення НДДКР згідно з вимогами, погодженими із замовниками, що виконуються чи надаються суб'єктами господарювання (науково-дослідними, конструкторськими, проєктно-конструкторськими і технологічними установами, організаціями, а також науково-дослідними і конструкторськими підрозділами підприємств, установ і організацій тощо).

Договір може укладатися на виконання всього комплексу робіт від дослідження до впровадження у виробництво науково-технічної продукції, а також на її подальше технічне супроводження (обслуговування).

Слід зазначити, що норми Цивільного кодексу України більш детально, ніж норми Господарського кодексу України регулюють договірні відносини у сфері інноваційної діяльності. Законодавець присвятив главу 62 Цивільного кодексу України виконанню науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Відповідно, за договором на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт підрядник (виконавець) зобов'язується провести за завданням замовника наукові дослідження, розробити зразок нового виробу та конструкторську документацію на нього, нову технологію тощо, а замовник зобов'язується прийняти виконану роботу та оплатити її.

Договір може охоплювати весь цикл проведення наукових досліджень, розроблення та виготовлення зразків або його окремі етапи [10].

В інноваційній діяльності значна увага приділяється договірним відносинам про трансфер технологій. Договірні відносини про трансфер технологій регулюються нормами Цивільного кодексу України і Законом України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій». Трансфер технології – це передача технології, що оформляється шляхом укладення між фізичними та/або юридичними особами двостороннього або багатостороннього договору, яким встановлюються, змінюються або припиняються майнові права та обов'язки щодо технології та/або її складових [11].

Разом з договором про трансфер технологій можуть укладатися договори про:

1) гарантії осіб, які передають технології та їх складові, стосовно можливості досягнення економічних показників і виробництва продукції із застосуванням цих технологій та складових;

2) гарантії осіб, які передають технології та їх складові, стосовно конфіденційності та нерозголошення інформації третім особам;

3) проведення комплексу інженерних, екологічних або інших робіт, необхідних для застосування технологій та їх складових;

4) обслуговування обладнання [11].

Вважаємо за доцільне також запропонувати науково обгрунтоване бачення таких інноваційних договорів, які спрямовані на підвищення економічної самостійності держави, як ліцензійні договори і договори комерційної концесії.

Термін «ліцензія» (лат. походження) означає дозвіл. Ця правова категорія застосовується у різних галузях правової системи, які надають їй різного значення. У сфері публічного права ліцензією є документ, який засвідчує право суб'єкта протягом встановленого строку, при умові, що будуть виконуватися ліцензійні умови, на провадження певного виду господарської діяльності. [12, с.23]. У межах приватно-

го права ліцензія розуміється як дозвіл на використання об'єкта інтелектуальної власності в обмеженій сфері. Володілець патенту має право дати будь-якій особі дозвіл (видати ліцензію) на використання винаходу (корисної моделі) на підставі ліцензійного договору. Згідно зі ст.1109 ЦК України, за ліцензійним договором одна сторона (ліцензіар) надає другій стороні (ліцензіату) дозвіл на використання об'єкта права інтелектуальної власності визначеним способом (способами) протягом певного строку на певній території, а ліцензіат зобов'язується вносити плату за використання об'єкта, якщо інше не встановлено договором.

У ліцензійному договорі визначаються вид ліцензії, сфера використання об'єкта права інтелектуальної власності (конкретні права, що надаються за договором, способи використання зазначеного об'єкта, територія та строк, на які надаються права, тощо), розмір, порядок і строки виплати плати за використання об'єкта права інтелектуальної власності, а також інші умови, які сторони вважають за доцільне включити у договір.

Вважається, що за ліцензійним договором надається невиключна ліцензія, якщо інше не встановлено ліцензійним договором.

Предметом ліцензійного договору не можуть бути права на використання об'єкта права інтелектуальної власності, які на момент укладення договору не були чинними.

Звертає на себе увагу те, що в ст.1107 ЦК України в числі правочинів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності названо окремо ліцензію (п.1) на використання об'єкта права інтелектуальної власності і ліцензійний договір (п.2). Варто погодитися із позицією, що виокремлення ліцензії як самостійної категорії, поряд із ліцензійним договором, передбачає розуміння її як одностороннього правочину [13,с.333]. Але в ст. 1107 ЦК України текстуально йдеться саме про договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. У цьому контексті варто погодитися з низкою науковців, які звертали увагу на те, що віднесення лі-

цензії до договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в ст. 1107 ЦК України є помилковим [14, с.447-50]. Відповідно, існує потреба в усуненні цієї невідповідності, адже ліцензією слід вважати лише письмовий документ.

Отже, необхідно уточнити положення законодавства України щодо поняття та змісту ліцензії, вилучивши її з переліку договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Для трансферу технологій може використовуватися договір комерційної концесії.

У США та країнах Європи, з 70-х років ХХ століття, у комерційну практику було введено договір комерційної концесії (франчайзинг). У літературі країн романо-германської системи права частіше за все його називають договором про надання виняткових прав продажу.

Чинне законодавство України має належним чином реагувати на динамічні зміни в правовому аспекті міжнародного життя, адже франчайзинг історично склався як метод розподілу товарів і послуг та є одним із головних способів розширення міжнародного бізнесу.

У 1972 році розпочала свою діяльність Європейська Федерація Франчайзингу (European Franchise Federation - EFF).

Відповідно, над Європейським Кодексом Етики Франчайзингу працювали Європейська Федерація Франчайзингу з її членами – франчайзинговими об'єднаннями з Австрії, Бельгії, Данії, Німеччини, Франції, Італії, Нідерландів, Португалії та Великої Британії, у співпраці з Комісією Європейської Спільноти. Кодекс Етики був прийнятий у 1990 році. Це своєрідна «Конституція» франчайзингу, на основі якої будується все інше регулювання франчайзингових відносин у кожній окремій європейській країні [15].

Чинний Господарський кодекс України розкриває правовий зміст поняття «франчайзинг», яке не відповідає міжнародній термінології.

Франчайзинг в Україні, із врахуванням його місця на світовому рівні, повинен бути формою комерціалізації інновацій, поєдна-

них міжнародним співробітництвом, адже договір франчайзингу має сприяти розвитку міжнародної торгівлі.

Згідно зі ст.1115 Цивільного кодексу України, за договором комерційної концесії одна сторона (правоволоділець) зобов'язується надати другій стороні (користувачеві) за плату право користування відповідно до її вимог комплексом належних цій стороні прав з метою виготовлення та (або) продажу певного виду товару та (або) надання послуг.

Предметом договору комерційної концесії є право на використання об'єктів права інтелектуальної власності (торговельних марок, промислових зразків, винаходів, творів, комерційних таємниць тощо), комерційного досвіду та ділової репутації.

У цьому договорі можна виділити елементи ліцензійного договору, договору оренди, договору лізингу, договору про надання послуг, та ін. Однак, договір комерційної концесії є самостійним видом договору, що виключає можливість застосування до відносин, які він регулює, положень актів цивільного законодавства про перелічені договори.

Висновки

Необхідно виокремити три частини правового забезпечення інноваційної діяльності:

- відповідно, основою правового забезпечення інноваційної діяльності є комплекс законів про охорону об'єктів інтелектуальної власності і захисту прав їх власників;
- другою частиною правового забезпечення інноваційної діяльності є правові акти, що стимулюють науково-дослідну і інноваційну активність, що регулюють процеси передачі результатів досліджень у сфері їхнього використання;
- третьою частиною правового забезпечення є комплекс законів і інших нормативних актів, що визначають умови створення і діяльності інститутів підтримки інноваційного бізнесу, що сприяє укладенню низки цивільно-правових договорів у сфері інноваційної діяльності.

Основним аспектам реалізації відносин інноваційного процесу потрібно надати законодавче забезпечення їх функціонування у формі єдиного кодифікованого нормативно-правового акту - Інноваційного кодексу України.

Слід зазначити, що норми Цивільного кодексу України більш детально, ніж норми Господарського кодексу України регулюють договірні відносини у сфері інноваційної діяльності.

Віднесення ліцензії до договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в ст. 1107 ЦК України є помилковим. Відповідно, існує потреба в усуненні цієї невідповідності, адже ліцензією слід вважати лише письмовий документ.

Досліджувані нами договори у сфері інноваційної діяльності не є вичерпними, що загалом варто визнати правильним з огляду на принцип свободи договору. Хоча водночас такий підхід вимагає напрацювання чітких критеріїв віднесення договорів до сфери інноваційної діяльності. Відповідно, необхідно враховувати, на досягнення якого саме основного правового результату спрямований конкретний договір.

Література

1. Матвеев П. Состав и структура господарско-правового обеспечения праводносин щодо інноваційної діяльності. *Право України*. 2013. №7. С.263-273.

2. Харитонов О., Харитонов Є. Ліцензійний договір, ліцензія та деякі проблеми правового регулювання пов'язаних з цим відносин. *Право України*. 2012. № 9. С.143-155.

3. Якубівський І. Є. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 522 с.

4. Конституція України: Основний Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 30. Ст. 141.

5. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266.

6. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання. Навч. посібник / М.Т. Пашута, О.М. Шкільнюк.-К.: Центр навчальної літератури, 2005.-118с.

7. Возняк Г.В., Кузнєцова А.Я. Інноваційна діяльність промислових підприємств та способи її функціонування в Україні: Монографія.-К.: УБС НБУ, 2007.-183с.

8. OECD proposed guidelines for collecting and interpreting technological innovation data. Oslo manual.-Paris: OECD, 1992.

9. Господарський кодекс України від 16 січня 2003р. № 436-IV [Текст] // *Відомості Верховної Ради України*. (ВВР). – 2003. – №№ 18-22. – ст. 144.

10. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Текст] // *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). – 2003. – №№ 40-44. – ст. 356.

11. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій:

Закон України від 14.09.2006 р. № 143-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2006.- № 45. Ст. 434.

12. Кодинець А. Проблеми нормативного регулювання ліцензійного договору. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 1. С. 22-26.

13. Кохановська О.В. Теоретичні проблеми інформаційних відносин у цивільному праві: монографія. Київ: Вид.- полігр. центр «Київський університет», 2006.463с.

14. Коссак В.М. Правова природа ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності в умовах інформаційного суспільства: Шості цивілістичні читання, присв. пам'яті О.А. Підопригори : зб. наук. доп. і ст. (22 березня 2012 р.). Київ: Вид.- полігр. центр «Київський університет», 2013.303с.

15. Європейський Кодекс Етики Франчайзингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://franchising.ua/franchayzing/94/evropeyskiy-kodeks-etiki-franchayzingu/#:~:text=Чинний%20Європейський%20Кодекс%20Етики%20Франчайзингу,в%20кожній%20окремій%20європейській%20країні>.

Volodymyr Kossak,

*Doctor in Law, Full Professor, Head of Civil Law
and Legal Proceedings Department Ivan Franko
National University of Lviv, Lviv, Ukraine.;*
e-mail: volodymyr.kossak@gmail.com;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-8698-7461>

Alla Herts,

*Doctor in Law, Full Professor, Professor of Civil
Law and Legal Proceedings Department Ivan Franko
National University of Lviv, Lviv, Ukraine;*
e-mail: agerc@ukr.net;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3310-3159>

FEATURES OF THE CIVIL-LEGAL REGULATION OF INNOVATIVE ACTIVITIES IN UKRAINE

Formulation of the problem

Civil and legal regulation of innovative activity remains little researched and not fully regulated by law. The article is devoted to the peculiarities of civil law regulation of innovative activity in Ukraine.

The following scientists investigated the issue of innovation and innovative activity: P. Matveev, O. Kharitonova, E. Kharitonov, I. Yakubivskiy, and others.

P. Matveev thoroughly approached the study of the composition and structure of the economic and legal provision of legal relations regarding innovative activity, the theoretical foundations of the economic and legal regulation of innovative activity, offered a scientifically based vision of innovative contracts as agreements aimed at increasing the economic independence of the state [1, c.263-273].

O. Kharitonova and Ye. Kharitonov devoted a number of works to contracts in the field of innovative activity, in particular, the license contract. The position of these scientists is correct, that it would be justified to include an indication of the existence of different types of license agreement to Article 1109 of the Civil Code of Ukraine, the criterion for distinguishing which is the type of object of intellectual property rights for which the license is issued [2, c.143-155]. We pay attention to this position in our research, developing it.

It is worth agreeing with Yakubovskiy I. in the aspect that, based on the analysis of legal relations under license agreements on the granting of various types of licenses, he concluded that the license agreement on the granting of a non-exclusive license does not provide for the transfer of intellectual property rights to the licensee. License agreements on the granting of exclusive and single licenses provide for the

acquisition by the licensee, in the amount limited by the agreement, for a certain period of time of property rights of intellectual property, which are valid for an unspecified circle of persons, except for the licensor, with whom the licensee is in a binding legal relationship [3, c. 288-292].

A number of civil law contracts in the field of innovative activity are still insufficiently researched, which determines the expediency of studying this issue.

Insufficient development of issues related to the understanding of the theoretical foundations of the civil-law regulation of innovative activity prevents the solution of the main problems of this activity, therefore the purpose of the study is to substantiate proposals aimed at improving the legislation on the civil-law regulation of innovative activity. Its novelty lies in the fact that the main parts of the legal support of innovative activities are singled out.

Accordingly, the specified goal necessitated the solution of such tasks as clarifying the legal nature of contracts in the field of innovative activity, revealing their content, offering a scientifically based vision of innovative contracts.

The above tasks give rise to a number of contradictions in practice. In this regard, conclusions and proposals for improving national legislation have been formulated.

When conducting this study, the following methods were used: logical, systemic-structural, inductive, comparative analysis, which were collectively used to clarify the specifics of the civil law regulation of innovative activity in Ukraine.

The method of logical analysis was used in the study of the content of norms regulating innovative activity in Ukraine and in the legislation of foreign countries. The method of system-structural analysis made it possible to find out the place of contractual obligations in the field of innovative activity in the general contractual classification. The inductive method made it possible to obtain the necessary knowledge, going from individual to general. With the help of a comparative method, an analysis of the legislation of Ukraine and foreign countries, which regulates contractual relations in the field of innovative activity, was carried out, since this is important for solving the issue of using foreign experience and identifying gaps in the current civil legislation.

The object of the research is the relations that arise in the process of carrying out innovative activities.